

Pracuj na trzeźwo.

Wypadek przy pracy po spożyciu alkoholu lub środków odurzających jest winą umyślną poszkodowanego i pozbawia go prawa do świadczeń odszkodowawczych.

1. 36 - letni rolnik po całodziennym orce był tak „zmęczony „, że nie podniósł pługa przy ciągniku i „ zorał „ kawałek asfaltowej drogi. Okazało się , że miał we krwi ponad 4 promile alkoholu.
2. Funkcjonariusze zastali na drodze wóz z zaprzęgniętym koniem. Na wozie „ odpoczywali „ dwaj kompletnie pijani rolnicy. Podczas interwencji kon ruszył i wóz uszkodził ogrodzenie pobliskiego domu.
3. 44 - latek postanowił poprawić coś przy ciągniku z zaczepionym rozstrzasaczem i maszyna z niewiadomych przyczyn ruszyła , najeżdżając na rolnika. Badanie alkomatem wykazało u niego blisko 3,5 promila alkoholu.
4. Pijany rolnik został zatrzymany dwa razy jednej doby.
5. Kompletnie pijany rolnik jechał ciągnikiem bez opony.
6. Pijany rolnik omal nie stracił czterdziestu swin.

To tylko niektóre tytuły związane z wypadkami przy pracy rolniczej , które opublikowano w tym roku.

Wypadki przy pracy rolniczej z udziałem poszkodowanego , który znajdował się w stanie nietrzeźwości , są w dalszym ciągu poważnym problemem współczesnej wsi.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydała w 2015 roku 93 decyzje , które stanowiły odmowę prawa poszkodowanego do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w gospodarstwie rolnym z tego powodu.

Zgodnie z brzmieniem art.10 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r.,poz.277) jednorazowe odszkodowanie nie przysługuje ubezpieczonemu , jeżeli będąc w stanie nietrzeźwości lub będąc pod wpływem środków odurzających , substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu , sam w znacznym stopniu przyczynił się do wypadku.

Ponadto art.45 ust.1 – 3 w/wym. ustawy stanowi , że o zaistnieniu wypadku przy pracy rolniczej poszkodowany , rolnik , domownik lub inna osoba są zobowiązane zawiadomić Kasę bez zbędnej zwłoki jednak nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia jego zaistnienia. Jeżeli zachodzi przypuszczenie , że poszkodowany w chwili wypadku był w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środków odurzających , substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu , lekarz udzielający pierwszej pomocy kieruje poszkodowanego na badania niezbędne do ustalenia ich zawartości w organizmie. Poszkodowany jest obowiązany poddać się temu badaniu.Odmowa poddania się badaniu lub inne zachowanie uniemożliwiające jego przeprowadzenie powoduje pozbawienie prawa do świadczenia z tytułu wypadku przy pracy rolniczej , chyba że poszkodowany udowodni , że miały miejsce przyczyny , które uniemożliwiły poddanie się temu badaniu. Koszty tego badania pokrywa Kasa.Niedopelnienie przez poszkodowanego lub rolnika obowiązku , o którym mowa wyżej , ocenia się przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku oraz prawa do jednorazowego odszkodowania.

Z przedstawionych przepisów wynika, że nietrzeźwość poszkodowanego może wyłączyć jego prawo do jednorazowego odszkodowania. Stan ten musi jednak w znacznym stopniu przyczynić się do wypadku przy pracy rolniczej. Warto podkreślić, że zasady te nie dotyczą wypadków przy pracy rolniczej w stanie nietrzeźwości, których skutkiem jest śmierć ubezpieczonego.

Pojęcie stanu nietrzeźwości zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2016, poz.487). Zgodnie z w/wym. ustawa stan nietrzeźwości zachodzi wówczas, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi powyżej 0.5 promila alkoholu lub obecność w wydychanym powietrzu powyżej 0.25 mg alkoholu w 1 dm³.

Należy zaznaczyć, że stan po spożyciu alkoholu lub stan nietrzeźwości może być dowodzony badaniem krwi lub urządzeniem elektronicznym, ale także wszystkimi środkami dowodowymi.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że dowodem tego stanu może być również badanie moczu, wydychanego powietrza, badanie lekarskie czy wreszcie zeznania świadków opisujących zachowanie się poszkodowanego przed i bezpośrednio po wypadku, sposób prowadzenia przez niego pojazdu, itp.1).

Znaczenie przesłanki stanu nietrzeźwości wiąże się z ustaleniem przyczyny zewnętrznej wypadku. Wyważenie wszystkich okoliczności wypadku decyduje o roli stanu nietrzeźwości w wystąpieniu wypadku. Z prawnego punktu widzenia istotny wpływ stanu nietrzeźwości zaczyna się jednak od roli znacznej. W praktyce nie występują jakiegokolwiek kryteria, które wartościowałyby rolę stanu nietrzeźwości i ustalałyby granice, od której można przyjąć, że jest ona znaczna. W przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników pojęcie znacznego przyczynienia się do wypadku nie zostało zdefiniowane. O znacznej roli stanu nietrzeźwości w spowodowaniu wypadku przy pracy rolniczej będzie można mówić dopiero wtedy, gdy okaże się, że wśród wszystkich przyczyn ta była dominująca. 2).

Problemy ze stwierdzeniem stanu nietrzeźwości poszkodowanego pojawiają się w przypadku zdarzeń, którym ulegają rolnicy. Zdarzenia wypadkowe z ich udziałem dzieją się bowiem bez udziału świadków, przez co postępowanie dowodowe jest utrudnione. Warto wspomnieć także o dość częstych przypadkach zgłaszania zdarzeń wypadkowych, dopiero po wytrzeźwieniu poszkodowanego.

Ogólnie wiadomo, że rolnik prowadzi działalność rolniczą bez nadzoru z zewnątrz. Sam jest dla siebie pracodawcą i sam musi dbać o bezpieczeństwo pracy. Brak nadzoru nad wykonywaną pracą rolnika sprzyja wypadkom w stanie nietrzeźwości i znacznie utrudnia postępowanie powypadkowe.

Największym problemem jest w dalszym ciągu mentalność rolników, którzy niejednokrotnie lekceważą zasady bezpiecznej pracy. W dalszym ciągu panują zwyczaje występujące na polskiej wsi, gdzie podziękowaniem za świadczoną pracę jest częstowanie alkoholem. Trudno także wyegzekwować trzeźwość rolnika, który po spożyciu alkoholu w czasie rodzinnej uroczystości podejmuje czynności związane z prowadzeniem działalności rolniczej (np. hodowla zwierząt wymaga stałej pracy, bez względu na niedziele czy święta.).

Dlatego też konieczna jest zmiana świadomości rolników i samokontrola , co może w znaczący sposób zmniejszyć ilość wypadków w stanie nietrzeźwości.

Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości pociąga za sobą konsekwencje określone w przepisach Kodeksu karnego i drogowego (grzywna , ograniczenie wolności lub pozbawienie wolności). Jeśli sprawca spowoduje wypadek , kierując pojazdem w stanie nietrzeźwości , w którym sa zabici lub ranni sąd może orzec min. zakaz dożywotniego prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Warto pamiętać , że współodpowiedzialność za wypadki związane z piciem alkoholu ponoszą także świadkowie , którzy nie reagują na tego typu zagrożenia i dają przyzwolenie na tak lekkomyślne zachowania , które mogą kosztować utratę zdrowia , a nawet życia.

Z - ca Dyrektora

Jadwiga Wojcieszczuk

1). Wyrok SN z 4.11.1977r. VI KRN 269/77,OSP 1977,poz.296;wyrok SN z 28.07.1995r.II KRN 55/95,"Prokuratura i prawo"1996,nr2/3 dodatek,poz.14;wyrok SA w Rzeszowie z 3.04.2003r. II AKa 30/2003,nr9,poz.95,s.37.

2). J.Brol Odpowiedzialność odszkodowawcza za wypadki przy pracy i choroby zawodowe , W-wa 1981, s.40.

Od lat działamy na rzecz edukacji , zwracając uwagę rolników na niebezpieczeństwa związane z praca na roli. Dlatego też cieszy nas spadek liczby wypadków w porównaniu z ubiegłym rokiem . Martwi jednak wzrost liczby wypadków śmiertelnych z 37 w ciągu trzech kwartałów roku 2015 do 55 w analogicznym okresie roku bieżącego. Część z nich była w znacznym stopniu spowodowana przez alkohol.

Życzę Państwu bezpiecznej , bezalkoholowej i satysfakcjonującej pracy w Waszych gospodarstwach rolnych w roku 2017 !

Dyrektor OR KRUS w Opolu

Lech Piotr Waloszczyk